

Warsztaty „MiFID dla Banków i TFI”

Warszawa, 7-8 lutego 2008 roku

MiFID a ryzyko operacyjne

Rafał Rudzki, Biuro Bezpieczeństwa KDPW S.A.

MiFID a ryzyko operacyjne

PODSTAWOWE PYTANIA

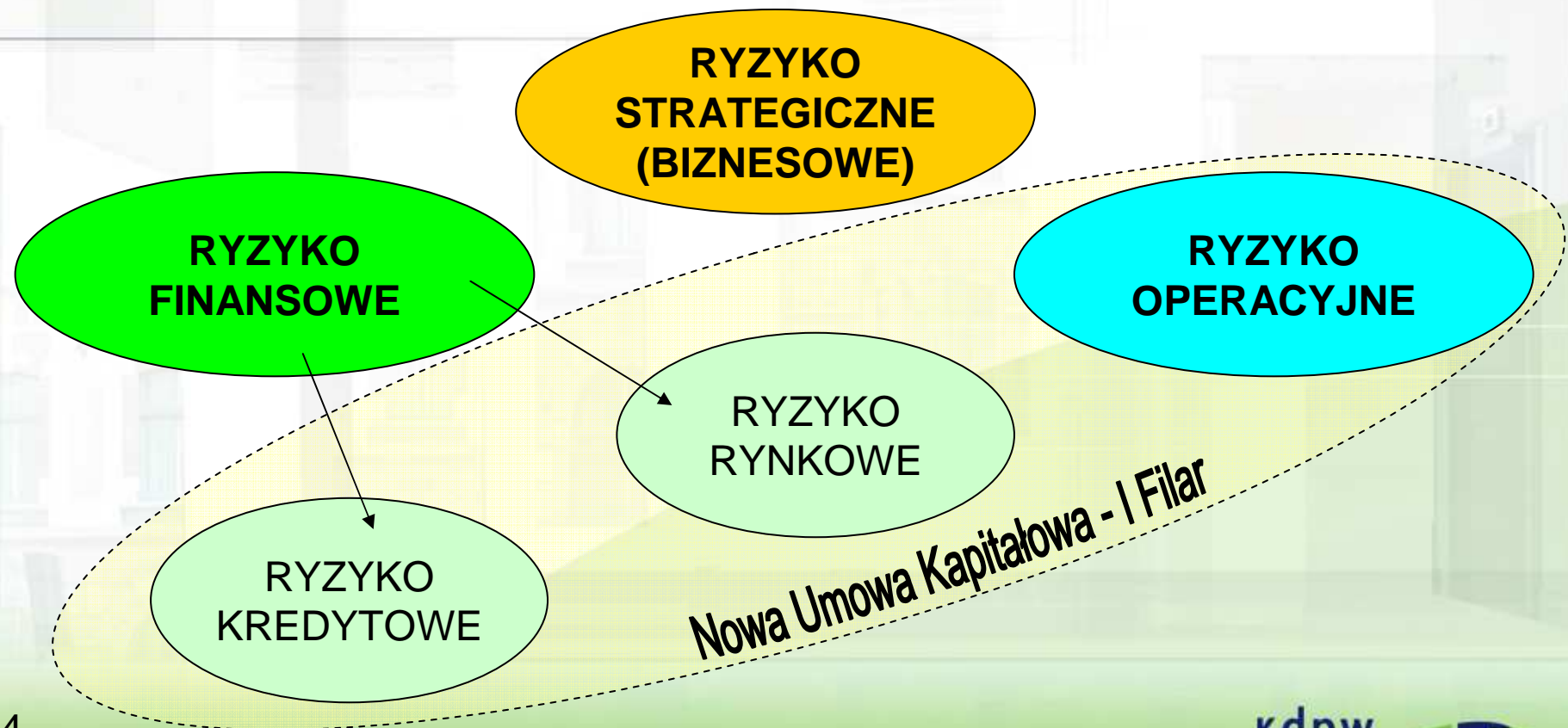
- Jakie wytyczne co do sposobu zarządzania ryzykiem operacyjnym w instytucji finansowej zawiera dyrektywa MiFID?
- Jaki wpływ może mieć wdrożenie dyrektywy MiFID na profil ryzyka operacyjnego instytucji finansowej?

MiFID a ryzyko operacyjne

WPROWADZENIE

MiFID a ryzyko operacyjne

RYZYZKO W DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI FINANSOWYCH I ICH KLIENTÓW

MiFID a ryzyko operacyjne

DEFINICJA RYZYKA OPERACYJNEGO

Ryzyko **operacyjne** to ryzyko straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności:

- **wewnętrznych procesów,**
- **ludzi**
- **i systemów technicznych**

lub ze

- **zdarzeń zewnętrznych.**

W zakres ryzyka operacyjnego wchodzi ryzyko **prawne**, natomiast wyłącza się z niego ryzyko **reputacji** i **strategiczne**.

MiFID a ryzyko operacyjne

WZROST ZNACZENIA RYZYKA OPERACYJNEGO

- Słynne katastrofy: Nick Leeson - Barings Bank (1995, 1.4 mld dol.), Yasuo Hamanaka – Sumitomo (1996, 2.6 mld dol.), John Rusnak – Allied Irish Bank (2002, 691 mln dol.), **Jerome Kerviel - Societe Generale (2008, 7.1 mld dol.)**, etc.
- Ataki terrorystyczne: World Trade Center w Nowym Jorku (2001), stacje kolejowe w Madrycie (2004), metro i autobusy w Londynie (2005), etc.
- Prace Komitetu Bazylejskiego zakończone powstaniem **Nowej Umowy Kapitałowej**, która uwzględnia ryzyko operacyjne w wymogach kapitałowych dla banków (2004).
- Implementacja NUK poprzez dyrektywę **CRD**, która obejmuje już nie tylko banki, ale również firmy inwestycyjne; wejście w życie dyrektywy **MiFID** (2007).

MiFID a ryzyko operacyjne

NOWA UMOWA KAPITAŁOWA (BAZYLEA II)

- I Filar – minimalne wymogi kapitałowe na pokrycie ryzyka:
 - kredytowego,
 - rynkowego,
 - **operacyjnego.**
- II Filar – nadzór ostrożnościowy
- III Filar – dyscyplina rynkowa

MiFID a ryzyko operacyjne

WYMÓG KAPITAŁOWEGO NA POKRYCIE RYZYKA OPERACYJNEGO

- Trzy metody kalkulacji:
 - Basic Indicator Approach (BIA) } gotowe wzory
 - Standardised Approach (SA) }
 - Advanced Measurement Approach (AMA) - modelowanie
- Wybór metody SA lub AMA wiąże się z koniecznością wdrożenia kompleksowego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym (dodatkowe wymagania dla banków o zasięgu międzynarodowym bądź stosujących AMA, m.in. musi zostać utworzona **komórka ds. ryzyka operacyjnego** oraz musi istnieć wewnętrzny **system oceny poziomu ryzyka operacyjnego**).

MiFID a ryzyko operacyjne

CRD – IMPLEMENTACJA NUK

- Dyrektywa **2006/49/WE** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (CAD): spełnianie przez **firmy inwestycyjne** oraz **instytucje kredytowe** wymogów kapitałowych (w tym: na pokrycie ryzyka rynkowego, kredytowego i **operacyjnego**).

MiFID a ryzyko operacyjne

CRD – IMPLEMENTACJA NUK c.d.

- Dyrektywa **2006/48/WE** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (BCD): podejmowanie i prowadzenie działalności przez **instytucje kredytowe (i firmy inwestycyjne)** oraz ostrożnościowy nadzór nad nimi.

MiFID a ryzyko operacyjne

MARKETS IN FINANCIAL INSTRUMENTS DIRECTIVE

- Dyrektywa **2004/39/WE** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych (**MiFID 1**)
- Dyrektywa **2006/31/WE** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. zmieniająca dyrektywę **2004/39/WE**
- Dyrektywa Komisji **2006/73/WE** z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzająca środki wykonawcze do dyrektywy **2004/39/WE** (**MiFID 2**)
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr **1287/2006** z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzające środki wykonawcze do dyrektywy **2004/39/WE**

MiFID a ryzyko operacyjne

MiFID – REGULACJA RYNKU USŁUG INWESTYCYJNYCH

- Ma zastosowanie do firm inwestycyjnych oraz rynków regulowanych, jak również w ograniczonym stopniu do instytucji kredytowych świadczących usługi inwestycyjne i/lub prowadzących działalność inwestycyjną.
- Obejmuje następujące obszary:
 - Zobowiązania dotyczące prowadzenia działalności w przypadku świadczenia usług na rzecz klientów (m.in. klasyfikacja klientów, zasady odpowiedniości i ogólnej adekwatności, zasada najlepszej realizacji zlecenia, obowiązki informacyjne).
 - Przejrzystość i integralność rynku finansowego (rynki regulowane, MTF-y, *systematic internalisers*).
 - Wymogi organizacyjne dla instytucji świadczących usługi inwestycyjne.
 - Zasada jednolitego paszportu.

MiFID a ryzyko operacyjne

MiFID A CRD

- Dyrektywa **2006/49/WE** podając definicję „firmy inwestycyjnej” odwołuje się do dyrektywy **2004/39/WE**.
- W dyrektywie **2006/49/WE** w kilku miejscach zaznacza się jej uzupełniający charakter w stosunku do dyrektywy **2004/39/WE**.
- Państwa członkowskie stosują przepisy MiFID od 1 listopada 2007 r. a przepisy CRD od 1 stycznia 2007 roku (najpóźniej od 1 stycznia 2008 roku).

MiFID a ryzyko operacyjne

MiFID A CRD c.d.

- Pkt. 3 wstępu do dyrektywy **2006/49/WE**: Dyrektywa **2004/39/WE** nie ustanawia jednak wspólnych zasad dotyczących wysokości funduszy własnych firm inwestycyjnych ani nawet nie ustala wymaganego poziomu kapitału założycielskiego takich firm; dyrektywa ta nie ustanawia także wspólnych ram monitorowania ryzyka, które firmy te ponoszą.
- *„Banks adopting the advanced approach to Basel II should have best practice framework in place, but it still needs to be checked against the MiFID requirements.” (Quentin Thom, principal consultant, Molten, London)*

MiFID a ryzyko operacyjne

MiFID A ZARZĄDZANIE RYZYKIEM OPERACYJNYM

MiFID a ryzyko operacyjne

MiFID 1 => CRD – WYMOGI ORGANIZACYJNE

- Art. 13 ust. 5 dyrektywy **2004/39/WE** („Wymogi organizacyjne”): Polegając na stronie trzeciej w sprawie pełnienia funkcji wykonawczych (...) firma inwestycyjna zapewnia, że podejmuje wszelkie właściwe kroki mające na celu uniknięcie dodatkowego **ryzyka operacyjnego**. Firma inwestycyjna wprowadza (...) skuteczne procedury oceny ryzyka.
- Art. 34 dyrektywy **2006/49/WE** („Zarządzanie ryzykiem i ocena kapitału”): Właściwe organy zobowiązują każdą firmę inwestycyjną, by oprócz spełnienia wymogów określonych w Art. 13 dyrektywy **2004/39/WE**, spełniała także wymogi określone w Art. 22 (zarządzanie ryzykiem) i Art. 123 dyrektywy **2006/48/WE** (utrzymanie kapitału na zabezpieczenie ryzyka).

MiFID a ryzyko operacyjne

MiFID 1 => CRD – WYMOGI ORGANIZACYJNE c.d.

- Załącznik V dyrektywy **2006/48/WE**, do którego odsyła Art. 22 („Techniczne kryteria organizacji i traktowania ryzyka”) - pkt. 9 („**Ryzyko operacyjne**”):
 - Wdraża się zasady i procedury oceny stopnia narażenia na **ryzyko operacyjne**, w tym zdarzenia o niskiej częstotliwości, lecz poważnych skutkach (...)
 - W celu zapewnienia instytucji kredytowej możliwości prowadzenia bieżącej działalności i ograniczenia strat w przypadku poważnego zakłócenia jej działalności gospodarczej ustala się plany awaryjne i plany utrzymania ciągłości działalności gospodarczej (BCM).

MiFID a ryzyko operacyjne

WSTĘP DO DYREKTYWY MiFID 2

- Ust. 3 wstępu do dyrektywy **2006/73/WE**: Konieczne jest określenie konkretnych wymogów organizacyjnych i procedur dla przedsiębiorstw inwestycyjnych wykonujących takie usługi i działalność. W szczególności przewidzieć należy rygorystyczne procedury w takich kwestiach, jak: **zgodność z przepisami**, **zarządzanie ryzykiem**, rozpatrywanie skarg, transakcje osobiste, outsourcing, rozpoznawanie, ujawnianie i zarządzanie sprzecznością interesów.

MiFID a ryzyko operacyjne

WSTĘP DO DYREKTYWY MiFID 2 c.d.

- Ust. 14 wstępu do dyrektywy **2006/73/WE**: Dla celów przepisów niniejszej dyrektywy, na mocy których wymaga się od przedsiębiorstwa inwestycyjnego ustanowienia, wprowadzenia i utrzymywania odpowiedniej polityki **zarządzania ryzykiem**, do ryzyka związanego z działalnością przedsiębiorstwa oraz stosowanymi przez nie **procesami i systemami** powinno się zaliczyć ryzyko związane z outsourcingiem funkcji wykonawczych o podstawowym lub ważnym znaczeniu bądź usług i działalności inwestycyjnej.

MiFID a ryzyko operacyjne

ZARZĄDZANIE BEZPIECZEŃSTWEM INFORMACJI

- Art. 5 ust. 2 dyrektywy **2006/73/WE** („Ogólne wymogi organizacyjne”): Państwa członkowskie wymagają, by firmy inwestycyjne ustanowiły, wprowadziły i utrzymywały systemy i procedury, które zapewniają właściwy stopień bezpieczeństwa, integralności i poufności informacji, uwzględniając przy tym charakter takich informacji.

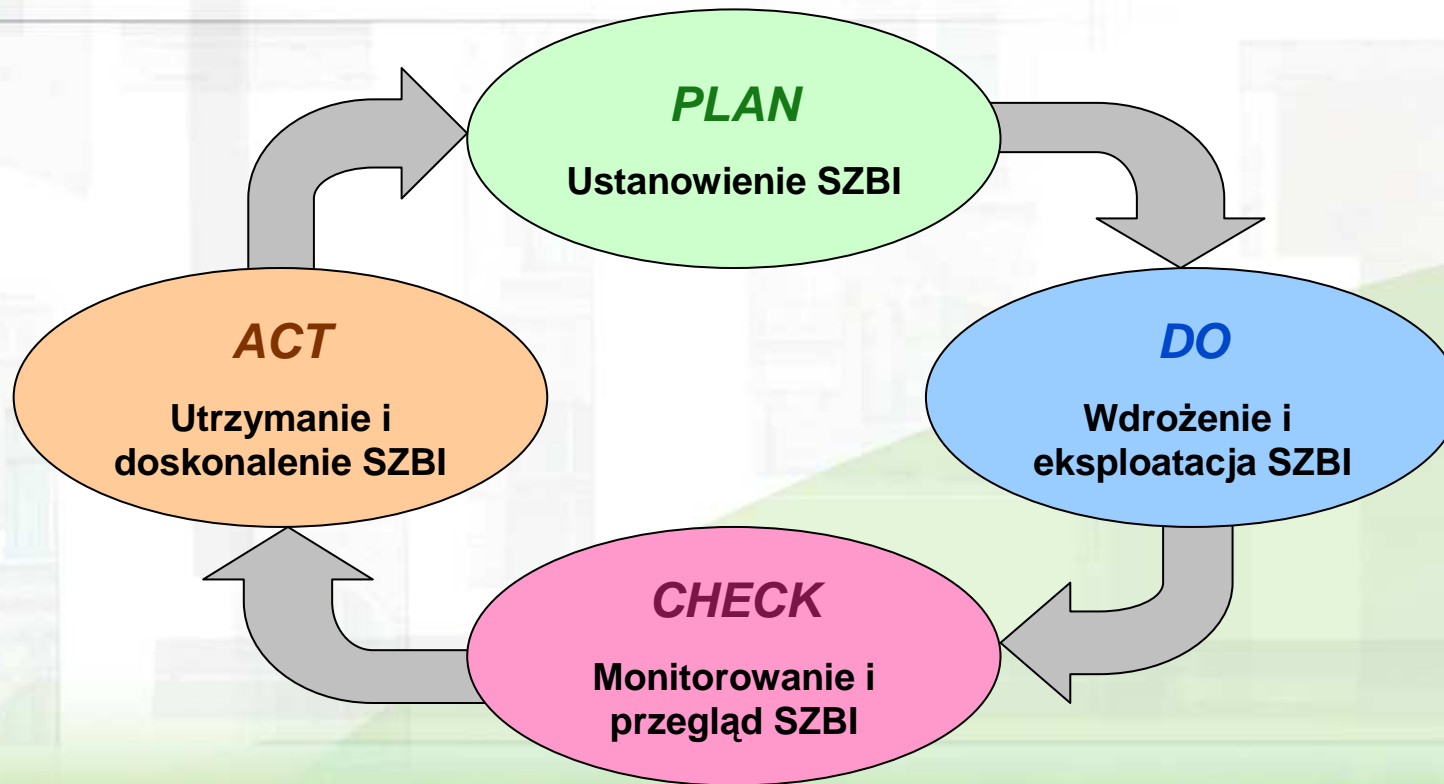
MiFID a ryzyko operacyjne

ZARZĄDZANIE BEZPIECZEŃSTWEM INFORMACJI (*INFORMATION SECURITY MANAGEMENT*) - NORMY

- (PN-)ISO/IEC 27001 (pochodzi od BS-7799-2): specyfikacja systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji, na zgodność z którą mogą być wydawane certyfikaty.
- (PN-)ISO/IEC 17799 => 27002 (pochodzi od BS-7799-1): praktyczne zasady zarządzania bezpieczeństwem informacji, pomocne we wdrożeniu systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji.

MiFID a ryzyko operacyjne

ZARZĄDZANIE BEZPIECZEŃSTWEM INFORMACJI - PDCA

MiFID a ryzyko operacyjne

ZARZĄDZANIE CIĄGŁOŚCIĄ DZIAŁANIA

- Art. 5 ust. 3 dyrektywy **2006/73/WE**: Państwa członkowskie wymagają, by firmy inwestycyjne ustanowiły, wprowadziły i utrzymały odpowiednią politykę utrzymywania ciągłości działalności gospodarczej, której celem jest zachowanie najważniejszych danych i funkcji oraz utrzymanie usług i działalności inwestycyjnej w razie przerwy w funkcjonowaniu systemów i procedur – a jeśli nie jest to możliwe – możliwie szybkie przywrócenie takich danych i funkcji oraz możliwie szybkie wznowienie usług i działalności inwestycyjnej.

MiFID a ryzyko operacyjne

ZARZĄDZANIE CIĄGŁOŚCIĄ FUNKCJONOWANIA (*BUSINESS CONTINUITY MANAGEMENT*) - NORMY

- BS 25999-2: specyfikacja systemów zarządzania ciągłością funkcjonowania, na zgodność z którą mogą być wydawane certyfikaty.
- BS 25999-1: praktyczne zasady zarządzania ciągłością funkcjonowania, wdrożenie których ułatwia uzyskanie certyfikatu, o którym mowa powyżej (zastępuje dotychczas stosowany standard PAS56).

MiFID a ryzyko operacyjne

COMPLIANCE

- Art. 6 ust. 1 dyrektywy **2006/73/WE** („Zgodność z przepisami - *Compliance*”): Państwa członkowskie wymagają, by przedsiębiorstwa inwestycyjne ustanowiły, wprowadziły i utrzymywały zasady i procedury służące wykrywaniu ryzyka niewypełnienia przez przedsiębiorstwo jego zobowiązań wynikających z dyrektywy **2004/39/WE** oraz zagrożeń, które temu towarzyszą, jak również by wprowadziły odpowiednie środki i procedury, tak by ograniczyć takie ryzyko do minimum oraz umożliwić właściwym władzom skuteczne wykonywanie uprawnień przysługujących im na mocy tejże dyrektywy.

MiFID a ryzyko operacyjne

COMPLIANCE c.d.

- Art. 6 ust. 2 dyrektywy **2006/73/WE**: Państwa członkowskie wymagają, by przedsiębiorstwa inwestycyjne ustanowiły i utrzymywały stałą i skuteczną **komórkę ds. nadzoru zgodności z prawem**, która działa niezależnie i odpowiada za:
 - monitorowanie i regularną ocenę adekwatności i skuteczności środków i procedur wprowadzonych zgodnie z ust. 1;
 - doradztwo i pomoc dla osób zaangażowanych, odpowiedzialnych za wykonywanie usług i działalności inwestycyjnej.

MiFID a ryzyko operacyjne

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

- Art. 7 ust. 1 dyrektywy **2006/73/WE** („Zarządzanie ryzykiem”): Państwa członkowskie wymagają od firm inwestycyjnych podjęcia następujących działań:
 - ustanowienia, wprowadzenia i utrzymania odpowiednich zasad i procedur zarządzania ryzykiem służących rozpoznawaniu **ryzyka** związanego ze stosowanymi przez przedsiębiorstwo działaniami, **procesami i systemami**, a w razie potrzeby określenia **akceptowalnego poziomu ryzyka**;

MiFID a ryzyko operacyjne

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM c.d. (1)

- przyjęcia skutecznych uzgodnień, procedur i mechanizmów w celu zarządzania **ryzykiem** związanym z działalnością przedsiębiorstwa oraz stosowanymi przez nie **procesami i systemami**, w oparciu o **akceptowalny poziom ryzyka**, o którym mowa powyżej;
- monitorowania adekwatności i skuteczności stosowanych przez przedsiębiorstwo inwestycyjne zasad i procedur zarządzania ryzykiem, jak również monitorowania stopnia, w jakim przedsiębiorstwo inwestycyjne stosuje się do przyjętych uzgodnień procedur i mechanizmów oraz adekwatności i skuteczności środków podjętych w celu wyeliminowania wszelkich nieprawidłowości w tych uzgodnieniach, procedurach i mechanizmach.

MiFID a ryzyko operacyjne

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM c.d. (2)

- Art. 7 ust. 2 dyrektywy **2006/73/WE**: Państwa członkowskie wymagają, by firmy inwestycyjne – tam gdzie jest to właściwe i proporcjonalne w stosunku do charakteru, skali i stopnia złożoności działalności gospodarczej oraz do charakteru i zasięgu usług i działań inwestycyjnych wykonywanych w toku tej działalności – ustanowiły i utrzymywały **komórkę ds. zarządzania ryzykiem**, która działa niezależnie i wykonuje następujące działania:
 - wdrażanie zasad i procedur, o których mowa w ust.1;
 - składanie sprawozdań i doradzanie kierownictwu wyższego szczebla.

MiFID a ryzyko operacyjne

AUDYT WEWNĘTRZNY

- Art. 8 dyrektywy **2006/73/WE**: Państwa członkowskie wymagają, by przedsiębiorstwa inwestycyjne - tam, gdzie to właściwe i proporcjonalne w stosunku do charakteru, skali i stopnia złożoności działalności gospodarczej oraz do charakteru i zasięgu usług i działań inwestycyjnych wykonywanych w toku tej działalności - ustanowiły i utrzymywały **komórkę ds. audytu wewnętrznego**, która działa niezależnie i oddzielnie w stosunku do innych komórek i obszarów działalności przedsiębiorstwa inwestycyjnego, która działa niezależnie i oddzielnie w stosunku do innych komórek i obszarów działalności przedsiębiorstwa inwestycyjnego, a której obowiązki polegają na:

MiFID a ryzyko operacyjne

AUDYT WEWNĘTRZNY c.d.

- ustanowieniu, wdrożeniu i utrzymywaniu planu audytu służącego badaniu i ocenianiu adekwatności i skuteczności systemów, mechanizmów kontroli wewnętrznej i uzgodnień stosowanych przez przedsiębiorstwo inwestycyjne;
- wydawaniu zaleceń opartych na wynikach przeprowadzonych audytów wewnętrznych;
- weryfikacji wykonywania tych zaleceń;
- składanie sprawozdań z audytów wewnętrznych;

MiFID a ryzyko operacyjne

FUNKCJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

- Ust. 15 wstępu do dyrektywy **2006/73/WE**: Fakt, że **zarządzanie ryzykiem i nadzór zgodności** z prawem należą do obowiązków tej samej osoby, nie musi stanowić zagrożenia dla niezależnego funkcjonowania każdej z tych funkcji.
- Art. 7 ust. 2 dyrektywy **2006/73/WE**: Jeśli przedsiębiorstwo inwestycyjne nie jest (...) zobowiązane do ustanowienia i utrzymywania niezależnie funkcjonującej **komórki ds. zarządzania ryzykiem**, musi mimo to być w stanie udowodnić, że przyjęte zasady i procedury zarządzania ryzykiem spełniają wymogi niniejszej dyrektywy i są przez cały czas skuteczne.

MiFID a ryzyko operacyjne

SYSTEMATYCZNE PODEJŚCIE DO ZARZĄDZANIA RYZYKIEM OPERACYJNYM

MiFID a ryzyko operacyjne

NIEPEWNOŚĆ A RYZYKO

Pon.	1	2	2	1	0
Wt.	1	1	2	1	0
Śr.	0	0	0	2	1
Czw.	0	2	1	1	2
Pt.	1	1	2	1	1

Liczby zostały wylosowane poprzez rzuty dwiema monetami i sumowanie liczby reszek w każdym rzucie. Można określić rozkład prawdopodobieństwa:

0	24%	25%
1	48%	50%
2	28%	25%

↑ NIEPEWNOŚĆ ↑

↑ RYZYKO ↑

Ryzyko to niepewność co do uzyskania przyszłych wyników wyrażona **prawdopodobieństwem**.

MiFID a ryzyko operacyjne

PROCES ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (OPERACYJNYM)

- Identyfikacja ryzyka
- Ocena poziomu ryzyka
 - Metody statystyczne / aktuarialne
 - Kluczowe wskaźniki ryzyka
 - Samoocena ryzyka
- Monitoring ryzyka
- Kontrola ryzyka
 - Ograniczanie, wykluczanie
 - Transfer, ubezpieczanie
 - Akceptacja, finansowanie

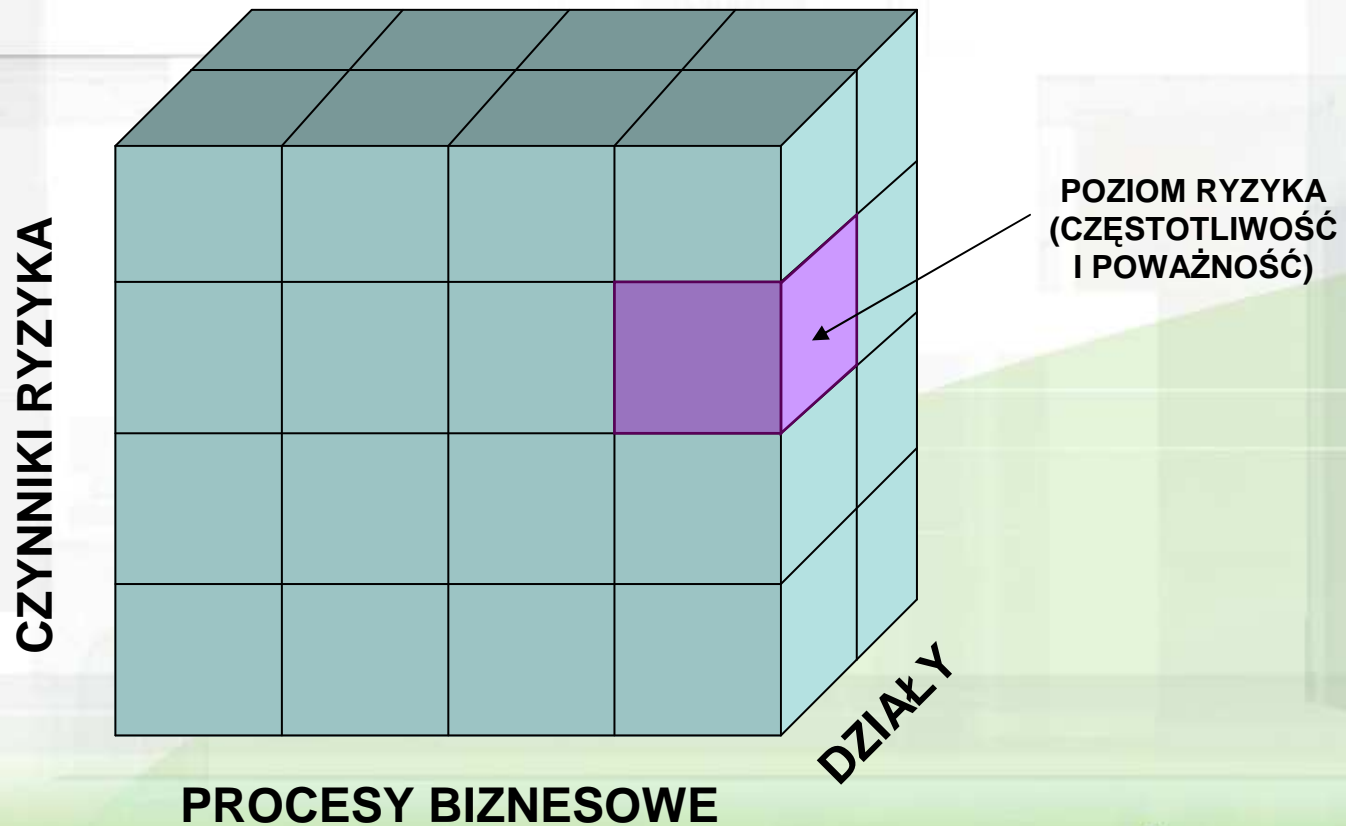
MiFID a ryzyko operacyjne

PROFIL RYZYKA OPERACYJNEGO

- Klasyfikacja ryzyka operacyjnego
 - Czynniki ryzyka operacyjnego
 - Zdarzenia operacyjne
- Lokalizacja ryzyka
 - Linie biznesowe
 - Procesy biznesowe
 - Komórki organizacyjne
- Poziom ryzyka operacyjnego
 - Częstotliwość / Prawdopodobieństwo
 - Poważność / Dotkliwość / Skutki

MiFID a ryzyko operacyjne

PRZESTRZEŃ RYZYKA OPERACYJNEGO

MiFID a ryzyko operacyjne

PRZYKŁADOWE KATEGORIE CZYNNIKÓW RYZYKA OPERACYJNEGO

- Pracownicy
- Proces, procedury
- Klienci, kontrahenci, instytucje współpracujące
- Technologia
- Bezpieczeństwo danych i informacji
- Plan ciągłości działania
- Ryzyko prawne
- Spełnianie wymogów i raportowanie
- Czynniki zewnętrzne

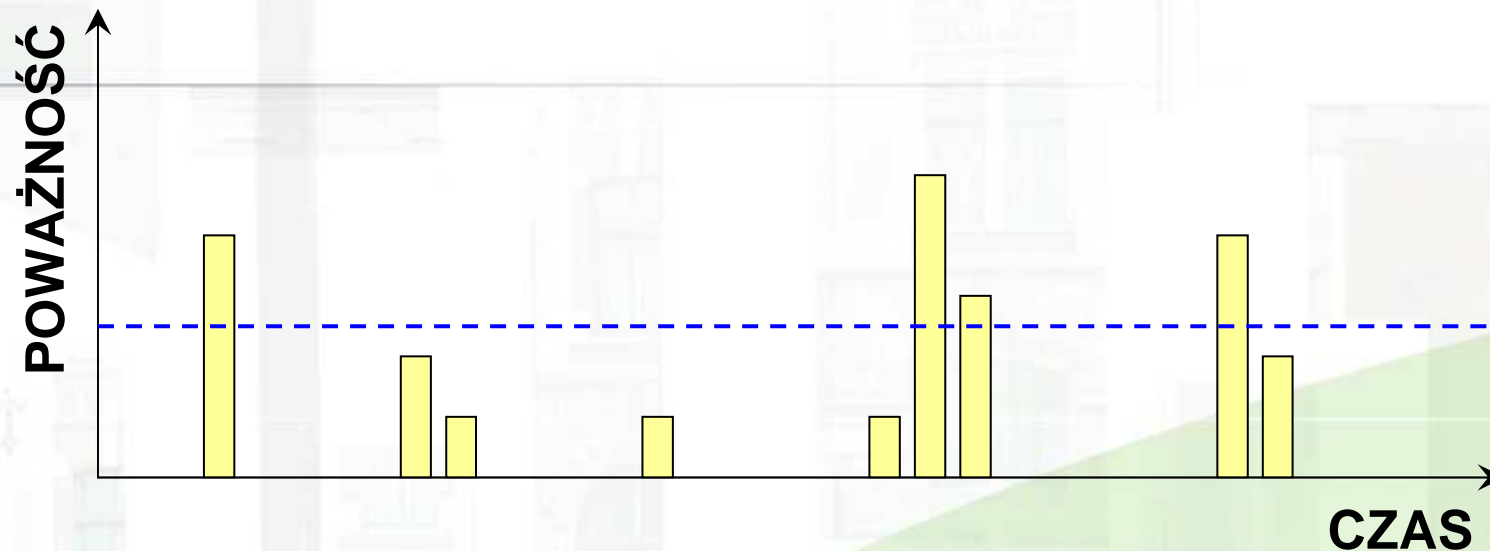
MiFID a ryzyko operacyjne

KATEGORIE ZDARZEŃ OPERACYJNYCH Z NOWEJ UMOWY KAPITAŁOWEJ

- Oszustwo wewnętrzne
- Oszustwo zewnętrzne
- Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy
- Klienci, produkty i praktyka biznesowa
- Uszkodzenia aktywów
- Zakłócenia działalności i błędy systemów
- Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami

MiFID a ryzyko operacyjne

CZĘSTOTLIWOŚĆ I POWAŻNOŚĆ RYZYKA

Częstotliwość odpowiada prawdopodobieństwu wystąpienia straty bądź incydentu (gęstość słupków).

Poważność odpowiada wysokości straty bądź dotkliwości incydentu (wysokość słupków).

MiFID a ryzyko operacyjne

OCENA POZIOMU RYZYKA

- **Metody statystyczne / aktuarialne (np. *Loss Distribution Approach*)** - modelowanie rozkładów częstotliwości i poważności strat (na podstawie danych wewnętrznych, zewnętrznych i scenariuszy), agregacja rozkładów dla określania wartości narażonej na ryzyko (*Value-at-Risk*) – **głównie na potrzeby kalkulacji wymogu kapitałowego** (metoda AMA w ramach NUK).
- **Kluczowe wskaźniki ryzyka (*Key Risk Indicators*)** – miary ilościowe (np. procent błędnych transakcji, liczba awarii, średnia nieobecność personelu), wskaźniki wczesnego ostrzegania – **najczęściej analizowane samodzielnie**, mogą również posłużyć do modelowania częstotliwości i poważności.
- **Samocena ryzyka (*Risk Self-Assessment*)** – oceny uznaniowe częstotliwości i poważności (jakościowe bądź ilościowe) – **z uwagi na powszechny niedostatek danych, w praktyce jedyna droga do całościowej oceny poziomu ryzyka i aktywnego nim zarządzania.**

MiFID a ryzyko operacyjne

PRZYKŁADOWA SKALA PRZY SAMOOCENIE RYZYKA

Wartość	Częstotliwość	Poważność
0	Czynnik wykluczony	
1	co 25 lat i rzadziej	znikome znaczenie
2	co 5 – 25 lat	ocena pośrednia
3	co 2 - 5 lat	mało poważne
4	co 2 lata – co pół roku	ocena pośrednia
5	co pół roku – co kwartał	średnio poważne
6	co kwartał – co miesiąc	ocena pośrednia
7	co miesiąc – co 2 tygodnie	ocena pośrednia
8	co 1 – 2 tygodnie	bardzo poważne
9	co tydzień – co 2 dni	ocena pośrednia
10	co 2 dni i częściej	skrajnie poważne

Ryzyko = Częstotliwość * Poważność (najprostsza miara)

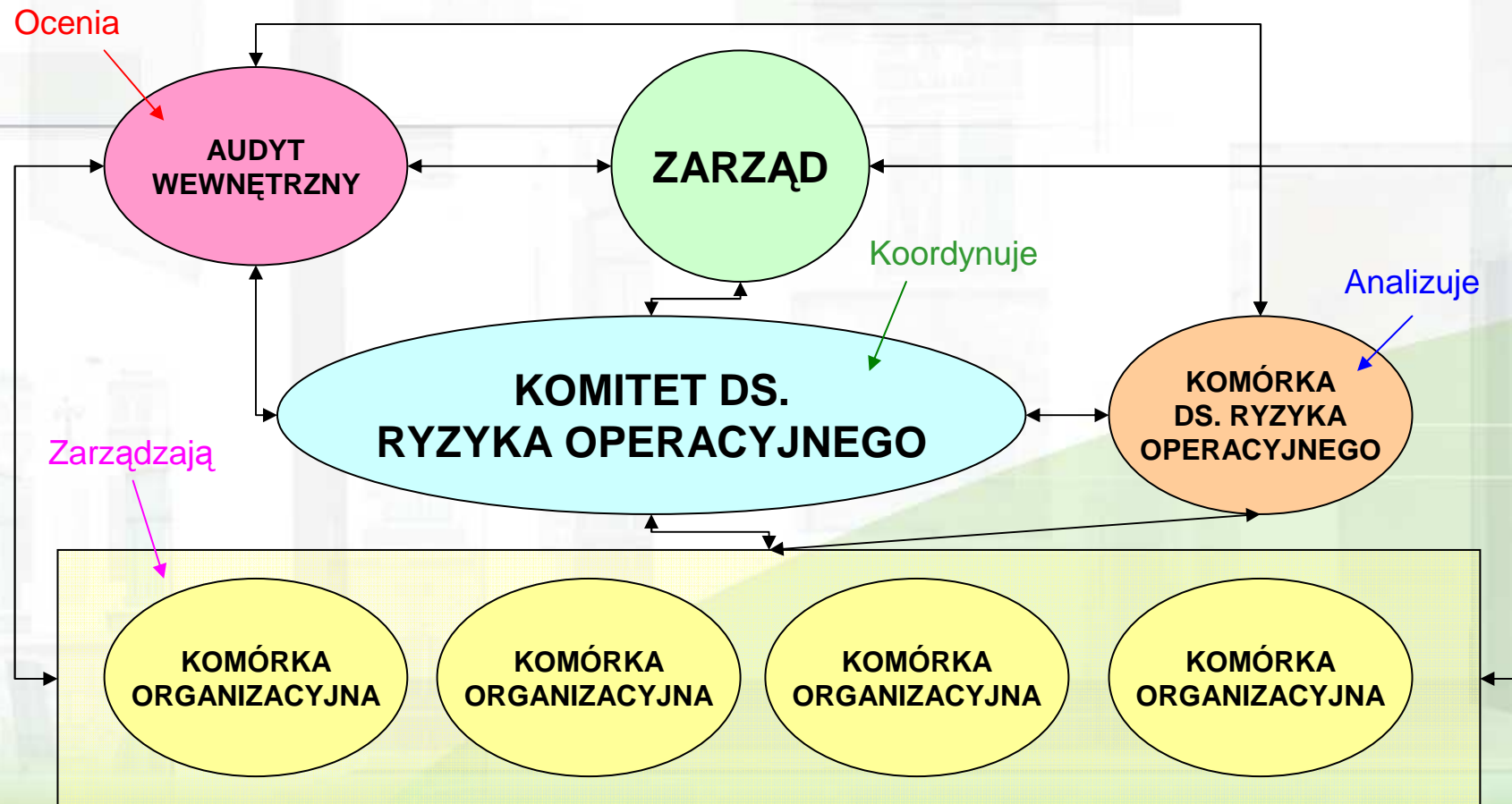
MiFID a ryzyko operacyjne

PROCES SZACOWANIA CZĘSTOTLIWOŚCI I POWAŻNOŚCI

- Zbieranie ocen uznaniowych:
 - Ankiety wypełniane przez większość personelu bądź tylko przez wybranych pracowników (np. kierownictwo).
 - Dyskusje ekspertów, w trakcie których wypracowane jest wspólne stanowisko (wspólna ankieta).
- Agregowanie zebranych ocen, ewentualnie weryfikacja ocen poprzez pomiar (tam, gdzie istnieje taka możliwość):
 - Statystyka rzeczywistych incydentów i strat.
 - Kalkulacja kluczowych wskaźników ryzyka.

MiFID a ryzyko operacyjne

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

MiFID a ryzyko operacyjne

RYZIKO OPERACYJNE A AUDYT WEWNĘTRZNY

- Audyt wewnętrzny nie może zarządzać ryzykiem operacyjnym.
- Zarządzanie ryzykiem operacyjnym jest elementem zarządzania firmą (jak zarządzanie finansami czy zarządzanie zasobami ludzkimi).
- Zarządzanie ryzykiem operacyjnym podlega ocenie audytu wewnętrznego.
- Audyt wewnętrzny w swojej pracy może posilkować się mapami ryzyka operacyjnego.
- Komórka ds. ryzyka operacyjnego nie zajmuje się kontrolą wewnętrzną.

MiFID a ryzyko operacyjne

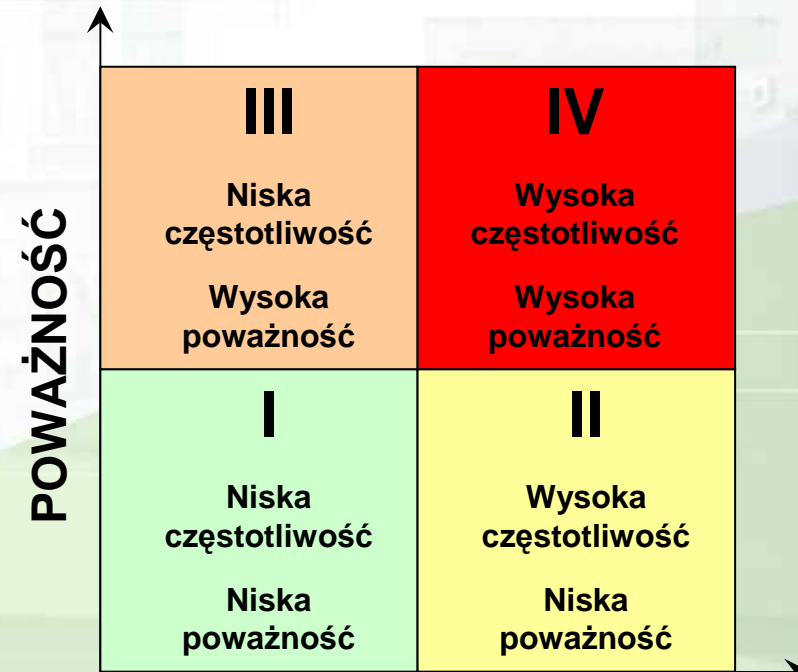
ANALIZY I RAPORTOWANIE

MACIERZ RYZYKA

CZYNNIKI RYZYKA	4%	10%	21%	4%		77%	12%	36%
	0%	5%	18%		15%	40%	41%	31%
	17%	66%	34%		5%	12%	12%	0%
	10%	31%	21%	20%	2%	29%	4%	4%
	0%	6%	26%			50%	25%	20%
	37%	11%	36%	23%	40%	81%	26%	14%
	2%	13%	5%	68%	4%	37%	28%	0%
	20%	33%	4%	5%	0%	20%	18%	2%

PROCESY BIZNESOWE

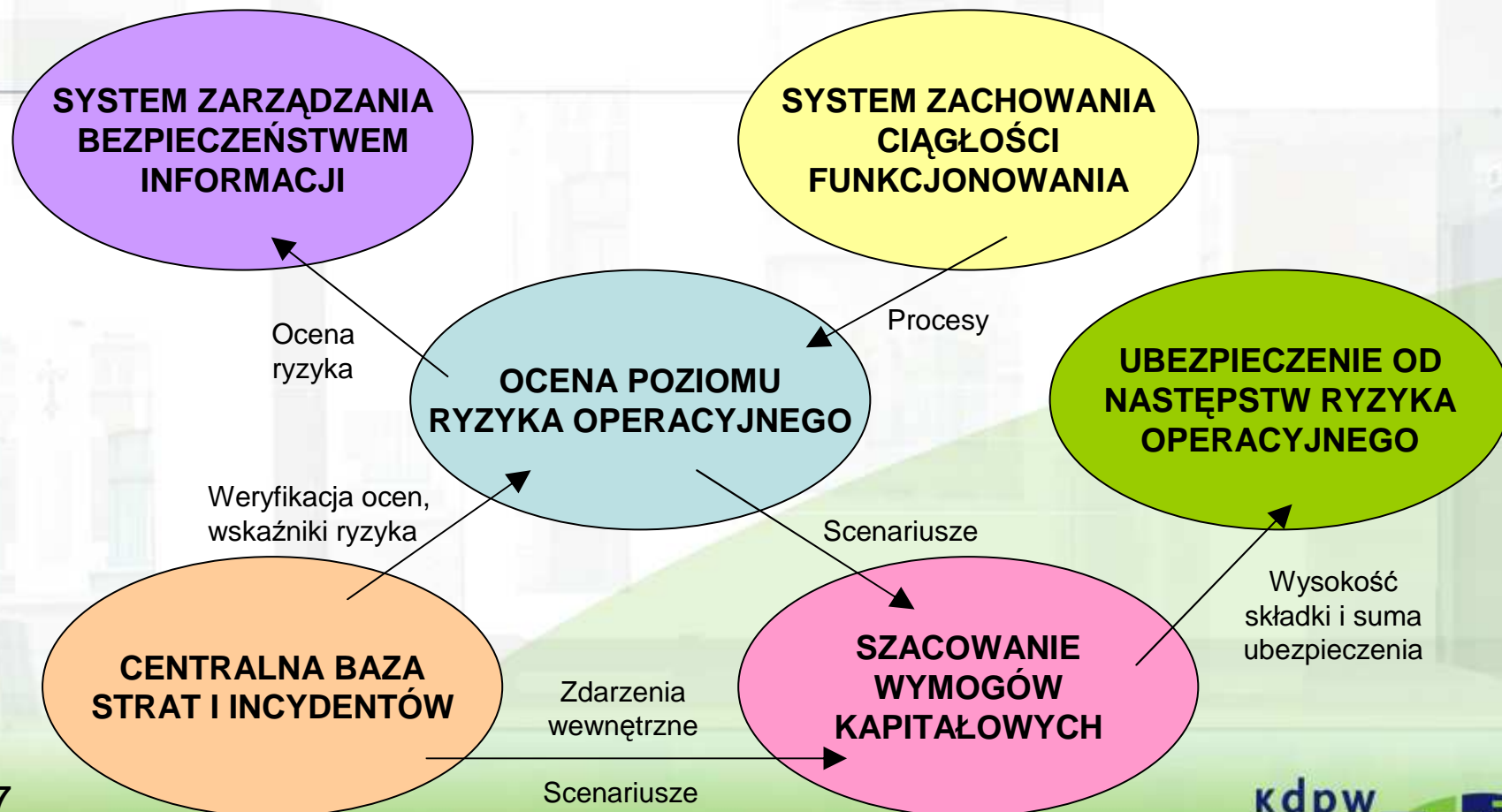
MAPA RYZYKA

CZĘSTOTLIWOŚĆ

MiFID a ryzyko operacyjne

ELEMENTY SYSTEMU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM OPERACYJNYM

MiFID a ryzyko operacyjne

WDROŻENIE MiFID A PROFIL RYZYKA OPERACYJNEGO

MiFID a ryzyko operacyjne

BEST EXECUTION

- Wdrożenie zasady najlepszej realizacji zlecenia:
 - **Ryzyko** związane z funkcjonowaniem **systemów informatycznych** (połączenie ofert z wielu platform obrotu, przechowywanie przez pięć lat danych o ofertach, nowe oprogramowanie).
 - **Ryzyko** związane z działaniem **pracowników** oraz nowych **procedur wewnętrznych** (ustanowienie i wykonanie polityki realizacji zlecenia, uzyskanie zgody klientów, obsługa nowego oprogramowania).

MiFID a ryzyko operacyjne

RYZYSKO RYNKOWE KLIENTA

- Wprowadzenie klasyfikacji klientów, zapewnienie odpowiedniości (*suitability*) oraz ogólnej adekwatności (*appropriateness*) usług:
 - **Ryzyko** związane z działaniem **pracowników** oraz nowych **procedur wewnętrznych** (uzyskanie informacji o wiedzy i doświadczeniu klientów, oferowanie właściwych produktów, ostrzeżenie przed ryzykownymi inwestycjami, zmiana kategorii klienta).
 - **Ryzyko relacji** z klientami, **ryzyko prawne** (reklamacje, spory prawne).

MiFID a ryzyko operacyjne

RZETELNA REKLAMA

- Obowiązki informacyjne dla (potencjalnych) klientów detalicznych:
 - **Ryzyko** związane z działaniem **pracowników** oraz nowych **procedur wewnętrznych** (informacje przekazywane przed zawarciem umowy, potwierdzenia realizacji transakcji).
 - **Ryzyko relacji** z klientami, **ryzyko prawne** (marketing - rzetelny i jasny przekaz informacji, reklamacje, ewentualne spory prawne).

MiFID a ryzyko operacyjne

KONFLIKTY INTERESÓW

- Przeciwdziałanie sprzecznościom (konfliktom) interesów:
 - **Ryzyko** związane z działaniem **pracowników** oraz nowych **procedur wewnętrznych** (zysk firmy inwestycyjnej lub jej pracownika osiągnięty kosztem klienta, przedkładanie interesu jednego klienta nad interes innego klienta).
 - **Ryzyko relacji** z klientami, **ryzyko prawne** (reklamacje, ewentualne spory prawne).

MiFID a ryzyko operacyjne

NOWE PLATFORMY OBROTU

- Pełnienie roli podmiotu systematycznie internalizującego transakcje (*systematic internaliser*):
 - **Ryzyko** związane z funkcjonowaniem **systemów informatycznych** (niezwłoczna informacja o ofertach)
 - **Ryzyko** związane z działaniem **pracowników** (nowy rodzaj działalności)
 - **Ryzyko prawne** (zgodność z zasadami przejrzystości rynków instrumentów finansowych)

MiFID a ryzyko operacyjne

SINGLE PASSPORT

- Prowadzenie działalności za granicą na podstawie jednolitego paszportu – **ryzyko prawne, ryzyko regulacyjne** (niejasności w kwestii tego, czy działalność firmy inwestycyjnej podlegać będzie nadzorowi jedynie rodzimego Państwa Członkowskiego, czy też w pewnych sytuacjach również przyjmującego Państwa Członkowskiego).

MiFID a ryzyko operacyjne

ZAKRES OBOWIĄZYWANIA

- **Ryzyko prawne (zgodności)** związane z interpretacją przepisów, jak również z możliwością kolejnych zmian w przepisach krajowych, np. w zakresie podlegania pod dyrektywę MiFID:
 - banków w zakresie świadczenia usług na rynku transakcji pochodnych OTC,
 - TFI nie zajmujących się zarządzaniem aktywami i doradztwem inwestycyjnym.

MiFID a ryzyko operacyjne

IMPLEMENTACJA MiFID

- Dyrektywy **2004/39/WE** oraz **2006/73/WE** wymagają transpozycji do przepisów krajowych, która winna być dokonana do 31 stycznia 2007 r., a nowe przepisy krajowe powinny obowiązywać od 1 listopada 2007 r.)
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr **1287/2006** wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich (przepisy stosuje się od dnia 1 listopada 2007 r.)

MiFID a ryzyko operacyjne

OPÓŹNIONA IMPLEMENTACJA

- Brak implementacji w terminie dyrektyw **2004/39/WE** oraz **2006/73/WE** przy jednoczesnym wejściu w życie 1 listopada 2007 r. rozporządzenia nr **1287/2006**.
- **Ryzyko prawne (zgodności)** wynikające z niejasności obowiązujących przepisów.
 - Zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego.
 - Możliwość powoływania się na bezpośrednio skuteczne normy prawa wspólnotowego przez jednostkę wobec państwa.
 - Zasada skutku pośredniego nakłada na krajowych organach sądowych i administracyjnych wykładni prawa krajowego zgodnie z prawem wspólnotowym.

MiFID a ryzyko operacyjne

PODSUMOWANIE

MiFID a ryzyko operacyjne

PODSTAWOWE KWESTIE

- Wzrost znaczenia ryzyka operacyjnego w świadomości instytucji finansowych.
- Wpływ MiFID na sposób zarządzania ryzykiem operacyjnym w instytucjach finansowych.
- MiFID a inne regulacje, normy i praktyki.
- Nowoczesne podejście do zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- MiFID a profil ryzyka operacyjnego instytucji finansowej.

MiFID a ryzyko operacyjne

HARMONIZACJA SZEREGU ELEMENTÓW ZWIĄZANYCH Z ZARZĄDZANIEM RYZYKIEM OPERACYJNYM

- MiFID
- Nowa Umowa Kapitałowa / CRD
- Zarządzanie Ciągłością Funkcjonowania
- Zarządzanie Bezpieczeństwem Informacji
- Zarządzanie Ryzykiem Operacyjnym jako pewna dyscyplina (istniejąca poza normami i przepisami)
- Międzynarodowe Standardy Profesjonalnej Praktyki Audytu Wewnętrznego

MiFID a ryzyko operacyjne

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

RAFAŁ RUDZKI

Biuro Bezpieczeństwa

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.

tel. (0-22) 5379 476

rafal.rudzki@kdpw.pl